

Jost, Henryk

"Wielka Encyklopedia Tatrzańska", Zofia Radwańska-Paryska, Witold Paryski, Poronin 1995 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 40/2, 194-195

1995

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przedstawienie badań matematycznych w Polsce w okresie od 1919 r. do 1951 r. nie jest w omawianym zeszycie pełne. Nie przedstawiono badań w zakresie analizy klasycznej, równań różniczkowych, wczesnej teorii liczb, teorii funkcji rzeczywistych, teorii całki. Zagadnienia te i ewentualnie inne, tu nie wspomniane, powinny być omówione w następnych zeszytach tej serii.

Syntetyczny artykuł Macieja Suffczyńskiego *Fizyka teoretyczna* zawiera dobre i kompletne przedstawienie osiągnięć fizyków polskich w dziedzinie fizyki teoretycznej w okresie międzywojennym i latach powojennych. W ślad za tym artykułem powinny pójść dalsze badania historii polskiej fizyki teoretycznej, a także, całkiem nieuwzględnione w tym zeszycie, badania osiągnięć polskiej fizyki doświadczalnej w tych latach.

Z historii chemii lat 1919–1951 w Polsce opublikowano w niniejszym zeszycie jeden krótki i dwa obszernie artykuły. Artykuł Krystyny Kabzińskiej *Chemia organiczna* uwzględnia badania zarówno podstawowe, jak i zastosowania przemysłowe tego działu chemii. Stefan Zamecki w artykule *Chemia fizyczna z elementami chemii nieorganicznej i analitycznej* przedstawia badania obu tych działów chemii.

Eugeniusz Rybka zajmuje się w artykule *Astronomia* badaniami astronomicznymi w Polsce w okresie przedwojennym. Redakcja odłożyła przygotowane przez tego autora dzieje astronomii powojennej w Polsce do publikacji w następnym zeszycie.

Omawiany zeszyt ma, jak widać z tego krótkiego przeglądu artykułów, raczej charakter zbioru materiałów do przyszłej syntezy historii badań naukowych w dziedzinie nauk ścisłych, niż gotowej syntezy. Do takiej syntezy będzie można przystąpić po opublikowaniu w następnych zeszytach bardziej kompletnych materiałów.

W omawianym zeszycie uderza niestety brak skorowidza nazwisk. Sugeruję, aby skorowidz nazwisk (z imionami, datami urodzeń, a dla zmarłych również datami śmierci) z tego zeszytu i z następnego w serii, której wydanie zapowiada Redakcja, umieścić w tomie następnym.

Bronisław Średniawa
(Kraków)

Zofia Radwańska - Paryska, Witold Paryski: *Wielka Encyklopedia Tatrzańska*. Poronin 1995 Wydawnictwo Górskie, 1553 s. + 23 s. nlb.

Można powiedzieć, że Autorzy stworzyli dzieło – słowami Horacego (*Carmina* III,30,1) trwalsze niż spiż. W „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” (R. 19:1974 nr 2 s. 377) zamieściłem notatkę bibliograficzną *Encyklopedii Tatrzańskiej* wyda-

nej w 1973 r. Pozycja rychło się rozeszła, została wyczerpana. Oczekiwano drugiego wydania, które się przeciągało. I oto nareszcie ukazało się nie drugie wydanie, rozszerzone i uzupełnione, lecz zupełnie nowe wydawnictwo o imponującej objętości, dużej liczbie haseł i ilustracji. Tytuł opracowania, noszący przymiotnik „Wielka” jest całkowicie uzasadniony, bo w stosunku do I wydania jest przeszło trzykrotnie obszerniejszy. Dodano wiele nowych haseł, dawne są bardziej szczegółowe. Wiele nazw geograficznych jest podanych w różnych językach: łacina, niemiecki, węgierski. *Encyklopedia Tatrzańska* miała podane tylko w języku polskim i słowackim.

Ilustracje są doskonałej jakości. Szereg wklejek z fotografiami barwnymi, o dobrych kolorach, dotyczy świata roślinnego i zwierząt tatrzańskich. W tekście jest dużo czytelnych mapek. Ta wspaniała praca, wykonana przez dwie osoby, jest imponująca, wzbudza wielki szacunek. Z pewnością jest wiele drobnych usterek, ale pamiętać należy, że żadna encyklopedia nie jest kompletna i zawsze można mieć tu uwagi i zastrzeżenia. Autorzy piszą zresztą o tym na wstępie. Strona edytorska książki musi być również oceniona wysoko.

Ważną rzeczą, postulowaną wcześniej, w wymienionej na wstępie notatce bibliograficznej, jest dodanie przy wielu hasłach literatury na ich temat.

Ukazanie się *Wielkiej Encyklopedii Tatrzańskiej* jest na rynku wydawniczym dużym ewenementem.

Henryk Jost
(Zakopane)